

Asia: VN/19961/2023

Suomen yhdenmätyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivitys

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Toimiala- tai etujärjestö

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (NECP luku 2.1.1 ja 3.1.1)

-

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

LULUCF-sektorin osalta tekstissä todetaan s.33, ettei kumulatiivisen taseen arviointi ole mahdollista 2026-2029, koska vuoden 2023 tietoja ei ole. Vuoden 2023 ennakkotiedot julkaistiin äskettäin ja arviointi on toki mahdollista ilman yhden vuoden tietoja.

s. 33-34 tekstissä todetaan energiaturpeesta "Based on preliminary statistics, the current consumption level is already at the previous government's non-binding target of halving it (compared to the level in the 2010s)". Tilastot osoittavat, että suhteessa edellisen hallituksen suunnitelmiin turpeen käyttö on vähentynyt merkittävästi rajumpaa tahtia ja enemmän kuin tekstissä esitetään: käyttö on vähentynyt lähes 60 % vuosina 2019-2023. Tämä on luonut uusia ongelmia ja johtanut myös uusiin yhteiskunnan tukitoimiin.

Sivulla 34 käsitellään hiilidioksidin talteenottoa ja siihen useampi huomio:

- "Carbon capture and storage (CCS) is an option for reducing CO2 emissions. It can involve capturing CO2 from fossil fuels or bioenergy (BECCS) or directly from the atmosphere (DACCS). " Tekniset hiilinielut (BECCS, DACCS) eivät kuitenkaan ole päästövähennyskeinoja, vaan nimensä mukaisesti keinoja lisätä hiilinieluja. Fossiilinen CCS on päästövähennyskeino. (+sama kommentti myös sivulle 127)

- "There are no active CCS projects in Finland, nor any large fossil CO2 point sources with the potential to emit for decades and thus suitable for capture." Seuraamme Suomen tilanteen kehittymistä hyvin aktiivisesti ja mielestämme lukija saa tekstistä väärän kuvan kesäkuun 2024 tilanteesta sekä biogeenisen että fossiilisen hiilidioksidin osalta. Asiaa ei kannattaisi ilmaista näin, vaan todeta, että projekteja ei ole vielä julkistettu.

- "...[BECCS] does not currently offer economic benefits for the emitter or for the state." Valtion osalta pidämme tekstiä virheellisenä, koska Suomella on merkittäviä haasteita taakanjako- ja LULUCF-sektorin tavoitteiden saavuttamisessa ja teknisiä nieluja voitaisiin virkamiehiltä saatujen tietojen mukaan hyödyntää taakanjakosektorilla.

- " Many of the biogenic CO2 sources are located inland and in case of CCS the CO2 needs to be transported to the harbours." Varastointiarvoketjun kannalta on etu, jos pistelähteet sijaitsevat lähellä rannikkoa. Ei kuitenkaan ole mahdotonta kuljettaa hiilidioksidia. Myös hiilidioksidin käyttöhankeissa hiilidioksidin siirtäminen voi olla tarpeellista, eikä ajattelu sisämaan pistelähteiden automaattisesta poissulkemisesta kummankaan arvoketjun osalta vastaa käsitystämme. Erityisesti tilanteessa, jossa alueellinen, useammasta pistelähteestä koostuva hiilidioksidihubi jakaisi logistiikkajärjestelmää sekä muuta hiilidioksidi-infrastruktuuria, on mahdollista löytää synergioita hiilidioksidin kuljettamiseen sekä välivarastointiin ja mm. vähentää yksittäisten hankkeiden kustannuksia, kasvattaa hiilidioksidivolyymejä sekä jakaa riskejä. Lopuksi on syytä huomata, että monia suuria biogeenisiä hiilidioksidipistelähteitä sijaitsee myös rannikolla.

- " many biogenic CO2 sources are seen as feedstock for CCU, so there is not that much interest for CCS. " Suomen 15 julkistettua biogeenisen hiilidioksidin talteenottoa selvittävää hanketta keskittyvät kaikki CCU:hun. Talteenotetun hiilidioksidin määrä on kuitenkin näissä alle 1,5 MtCO2, kun kokonaispotentiaali on vuodesta riippuen yli 20 MtCO2. Siten pidämme lopun päätelmää vahvasti ennenaikaisena tilanteesta, jossa myös teknisten nielujen sääntely ja markkinat ovat kehitysvaiheessa.

- " In the longer term, Finland is looking for technical sinks with storage or binding to longer lasting goods (concrete etc.)." Ilmastopaneeli on arvioinut, että Suomi tarvitsee ainakin noin 5-6 Mt teknisiä nieluja hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen. Tähän on aikaa enää 10 vuotta ja ottaen huomioon projektien pitkät läpimenoajat (6–7 vuotta) tulisi arvoketjun kehittäminen nähdä tärkeänä jo nyt. Tekniset nielut tässä mittakaavassa eivät synny nopeasti, eivätkä itsestään. Tulemme todennäköisesti tarvitsemaan kaikkia ratkaisuja, niin pitkäaikaisesti hiilidioksidia sitovia tuotteita kuin geologisen varastoinnin hankkeita.

Toteamme lisäksi, että suunnitelma ei tunnista biohiiliä päästöjen vähentämisen ja hiilenpoiston keinona. Suomi on EU-tasolla yksi biohiilisektorin edelläkävijä. Suomessa vuosien 2023–2024 aikana on käynnistynyt tai käynnistymässä neljä biohiililaitosta, ja yritykset ovat ilmoittaneet selvittävänsä jo parin vuoden sisällä useiden uusien laitosten rakentamista. Nähtävissä on sekä hiilenpoistoina että teknisenä hiilenä käytettävien biohiilien tuotannon voimakas kasvu lähivuosina. Yritysten ilmoitusten ja kaavailujen perusteella voi arvioida, että 2020-luvun loppuun mennessä Suomessa voi olla noin 165 000 tn/a biohiilituotantoa, joka mahdollistaa noin 0,4 Mt hiilidioksidin poiston. IPCC:ltä

on tulossa vuoden 2027 loppuun mennessä metodologiaraportti hiilidioksidin poistoon, käyttöön ja varastointiin liittyen ja tässä yhteydessä tulee ohjeistoa myös biohiilen tuottamien poistojen raportointiin kansallisissa inventaarioissa. Suomi ei ole edistänyt biohiiltä toistaiseksi kohdennetuilla keinoilla.

NECP:ssä esitetty WEM-skenaario (s. 68) ladattavien autojen kehityksestä (925 000 vuonna 2030) on selvästi optimistisempi kuin Autoalan oma käyttövoimaennuste, joka arvioi luvun jäävän 800 000 autoon (Autoalan tiedote 22.5.2024). Tämä ja vaikutus taakanjakosektorin päästöihin olisi syytä läpinäkyvästi esittää NECP:ssä.

s. 79 selitetään LULUCF-sektorin muuttunutta tilannetta ja yhdeksi syyksi mainitaan "changes in loggings". Hakkuiden muutokset eivät kuitenkaan selitä esimerkiksi vuoden 2018 tilanteen muuttunutta etumerkkiä 2020-luvulla. Tekstistä saa tässä suhteessa väärän käsityksen.

2) Uusiutuvan energian edistäminen (NECP luku 2.1.2 ja 3.1.2)

-

Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

s. 42 todetaan "In the energy and climate projections for 2030, the volume of forest chips in heat and electricity production will rise to about 22 TWh, or about 11 million cubic metres per year, which is slightly above the current level." Tekstissä voitaisiin todeta, että taso saavutettiin Ukrainan kriisin ja metsäteollisuuden heikon suhdanteen vuoksi jo 2023. Edelleen s. 42 termi "small-diameter stems" voisi vaihtaa termiksi "small-sized trees". Lisäksi kantoja merkittävämpi metsähakkeen raaka-aine on ollut viime vuosina teollisuudelle kelpaamaton järeä runkopuu.

Samalla sivulla on lause "In case the biomass based bioenergy use increases, it may affect the LULUCF net sink level.", vaikka hieman aiemmin tekstissä todetaan bioenergian kysynnän kääntyvän laskuun mahdollisesti jo 2025-2030.

s. 90 tekstissä todetaan kaukolämmön tuotannon yhteydessä: "Going forward, geothermal heat and other non-combustion solutions, such as heat pumps and hybrid solutions, are preferred over solid biomass, as the availability of sustainably produced biomass is limited." Ilmasto- ja energiateologiassa tulee arvioida biomassan riittävyyttä sekä muiden ratkaisujen priorisoinnin yhteensopivuutta vetytalouden ja teknisten hiilinielujen edistämisen kanssa.

3) Energiatuhokkuuden edistäminen (NECP luku 2.2 ja 3.2)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus energiatahokkuuden edistämistä koskien

-

4) Energiaturvallisuus (NECP luku 2.3 ja 3.3)

-

Avoin vastaus energiaturvallisuutta koskien

s. 49 viitataan hallituksen päätökseen: "The Government Decision on the targets of security of supply also states that the use of biomass and peat in combined power and heat generation must be secured." Sivulla 33 on aiemmin kuitenkin todettu: " it is clear that the price tag on energy peat from the EU ETS will inevitably phase it out.". Edelleen seuraavassa lauseessa esiintyvä termi "uusi energiajärjestelmä" on hämmentävä ja jää NECPissä esitettyjen skenaarioiden valossa epäselväksi.

5) Energian sisämarkkinat (NECP luku 2.4 ja 3.4)

-

Avoin vastaus energian sisämarkkinoita koskien

kappaleeseen 2.4, s. 58. toteamme, että Gasgrid Finlandin vetyverkkoinfrastruktuurin kansallisissa suunnitelmissa tulisi mahdollisimman hyvin tunnistaa potentiaaliset synergiat hiilidioksidinfrastruktuurin suunnittelun kanssa.

6) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (NECP luku 2.5 ja 3.5)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

-

Avoin vastaus muita kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman osia koskien. Mikäli mahdollista, kerro vastauksessasi mitä suunnitelman lukua vastauksesi koskee

Luvussa 5.3. esitetyn taulukon osalta tulisi selventää, että EK:n dataikkunassa hankkeita on teknisistä syistä merkitty vain yhteen kategoriaan kerrallaan, vaikka todellisuudessa hankkeet saattavat sisältää elementtejä useammasta eri hanketyypeistä - esimerkkinä sama hanke saattaa sisältää vedyntuotantoa ja hiilidioksidin talteenoton, tai se tuottaa sekä biokaasua että biopolttoainetta. Arviomme mukaan hiilidioksidin teknisen talteenoton sisältäviä hankkeita on dataikkunassa yli 3 mrd euron edestä.

Laurikka Harri
Bioenergia ry